

# THE SCIENTIFIC SCHOOL OF ACADEMICIAN OF THE ACADEMY OF SCIENCES OF USSR A. M. HRODZYNSKYI

Marina N. Davydenko  
National Scientific Agricultural Library of the National Academy of Agrarian Sciences  
of Ukraine (Kyiv, Ukraine), graduate student.  
E-mail: m.m.davydenko@ gmail.com

## ABSTRACT

Based on the scientific works and memoirs of contemporaries of academician of USSR AS A.M. Hrodzynskyi and materials of his personal archive, the background for the development of his scientific school and the main areas of his activity, as well as that of his students and followers and their contribution to the development of botanic science in Ukraine and world were studied.

A.M. Hrodzynskyi substantiated a number of new scientific areas in allelopathic science, laying foundation for further studies in this field: explaining the mechanism of soil fatigue, choosing components in mixed crops, biofield and allelopathy, biosampling skills, phytosanitation, allelopathic tension and activity, soil biochemical activity, plant absorption of biologically active substances, plant residues, forest floor, stimulating properties of weeds, confinedness of weeds to cultivated plants etc. It did not only lay foundation for native allelopathic school, which developed its activity after grounding of Specialized Commission for defence of theses in specialities "Botany" and "Plant physiology" in Central republican botanic garden of AS of USSR, initiated by A.M. Hrodzynskyi. Under scientific supervision of A.M. Hrodzynskyi and his students over 50 Candidate's and 5 Doctor's dissertations were defended. Among his students and followers are famous scientists in the field allelopathy N.I. Prutenska, L.D. Yurchak, P.A. Moroz, E.A. Golovko, M.M. Matveev, director of the park «Alexandria» S.I. Galkin, director of the park «Trostianets» O.O. Iliencko and others. A.M. Hrodzynskyi was a man of wide range of interests. He initiated research in the field of space botany. Under the leadership of A.M. Hrodzynskyi was protected first in the Soviet Union dissertation of fitodesign.

Fruitful cooperation of the scientist and his students with foreign colleagues stimulated further overseas studies of this area. In 1994, with the assistance of one of the devoted followers of academician A.M. Hrodzynskyi's ideas – E.A. Holovko, International allelopathic society was founded, which united experts from about 50 countries of the world, and results of allelopathy studies, which found the most intensive development in Ukraine in 1970–1980 and were connected with A.M. Hrodzynskyi's name, are widely performed in different countries, especially those having export oriented agriculture and forestry.

# НАУКОВА ШКОЛА АКАДЕМІКА АН УРСР А.М. ГРОДЗИНСЬКОГО

Давиденко Марина Миколаївна  
Національна наукова сільськогосподарська бібліотека Національної академії аграрних наук України  
(м. Київ, Україна), аспірантка.  
E-mail: m.m.davidenko@ gmail.com

## РЕЗЮМЕ

На основі наукових робіт, спогадів сучасників академіка АН УРСР А. М. Гродзинського та матеріалів його особистого архіву досліджено передумови становлення його наукової школи, а також основні напрями діяльності вченого, його учнів і послідовників та їх внесок у розвиток ботанічної науки в Україні та світі.

А. М. Гродзинський обґрунтував цілу низку нових наукових напрямів у алелопатичній науці, заклавши основу для наступних досліджень у своїй спеціальності: розкриття механізму ґрунтовтоми, підбір компонентів у змішаних посівах, біополе і алелопатія, вміння відбирати біопроби, фітосанітарія, алелопатична напруга і активність, біохімічна активність ґрунтів, поглинання рослинами біологічно активних речовин, рослинні залишки, лісова підстилка, стимулюючі властивості бур'янів, приуроченість бур'янистих рослин до культурних і т.д. Це не лише заклало міцний фундамент вітчизняної алелопатичної школи, діяльність якої широко розгорнулася після відкриття з ініціативи А. М. Гродзинського в Центральному республіканському ботанічному саду АН УРСР спеціалізованої ради із захисту дисертацій за спеціальністю «ботаніка» та «фізіологія рослин». Під керівництвом А. М. Гродзинського та його учнів захищено понад 50 кандидатських та 5 докторських дисертацій. Серед його учнів і послідовників відомі вчені-алелопати Н. І. Прутенська, Л. Д. Юрчак, П. А. Мороз, Е. А. Головка, М. М. Матвєєв, директор дендропарку «Олександрія» С. І. Галкін, директор дендропарку «Тростянець» О. О. Ільєнко та інші. А. М. Гродзинський був людиною широкого кола інтересів, тому в ЦРБС він розвивав не лише алелопатію. Він ініціював і сприяв дослідженням Т. М. Черевченко у галузі космічної ботаніки. Під керівництвом Андрія Михайловича було захищено першу в Радянському Союзі дисертацію з фітодизайну.

Плідна співпраця вітчизняного вченого та його учнів з іноземними колегами дала поштовх розгортанню досліджень з даного напрямку закордоном. У 1994 році за участі одного з найвідданіших послідовників ідей академіка А. М. Гродзинського – Е. А. Головка – було створено Міжнародне алелопатичне товариство, яке об'єднало фахівців з майже 50 країн світу, а результати досліджень з алелопатії, які найбільш інтенсивно розвивалися в Україні в 1970–1980 рр. і були пов'язані з ім'ям А. М. Гродзинського, зараз у широких масштабах проводяться в різних країнах, особливо в тих, які мають експортоорієнтоване сільське господарство і лісівництво.

# НАУЧНАЯ ШКОЛА АКАДЕМИКА АН УССР А.М. ГРОДЗИНСКИЙ

Давыденко Марина Николаевна  
Национальная научная сельскохозяйственная библиотека Национальной академии аграрных наук  
Украины (г. Киев, Украина), аспирантка.

E-mail: m.m.davidenko@ gmail.com

## РЕЗЮМЕ

На основе научных работ, воспоминаний современников академика АН УССР А. М. Гродзинского и материалов личного архива исследованы предпосылки становления его научной школы, а также основные направления деятельности ученого, его учеников и последователей и их вклад в развитие ботанической науки в Украине и мире.

А. М. Гродзинский обосновал целый ряд новых научных направлений в аллелопатической науке, заложив основу для последующих исследований в своей специальности: раскрытие механизма почвоутомления, подбор компонентов в смешанных посевах, биополе и аллелопатия, умение отбирать биопробы, фитосанитария, аллелопатическое напряжение и активность, биохимическая активность почв, поглощение растениями биологически активных веществ, растительные остатки, лесная подстилка, стимулирующие свойства сорняков, приуроченность сорных растений к культурным и т.д. Это не только заложило прочный фундамент отечественной аллелопатической школы, деятельность которой широко развернулась после открытия по инициативе А. М. Гродзинского в Центральном республиканском ботаническом саду АН УССР специализированного совета по защите диссертаций по специальностям «ботаника» и «физиология растений». Под руководством А. М. Гродзинского и его учеников защищено более 50 кандидатских и 5 докторских диссертаций. Среди его учеников и последователей известные ученые-аллелопаты Н. И. Прутенская, Л. Д. Юрчак, П. А. Мороз, Э. А. Головка, М. М. Метвеев, директор дендропарка «Александрия» С. И. Галкин, директор дендропарка «Тростянец» А. А. Ильенко и другие. А. М. Гродзинский был человеком широкого круга интересов, поэтому в ЦРБС он развивал не только аллелопатию. Он инициировал и способствовал исследованиям Т. М. Червченко в области космической ботаники. Под руководством Андрея Михайловича было защищено первую в Советском Союзе диссертацию по фитодизайну.

Плодотворное сотрудничество отечественного ученого и его учеников с иностранными коллегами дало толчок разворачиванию исследований по данному направлению за рубежом. В 1994 году при участии одного из самых преданных последователей идей академика А. М. Гродзинского – Э.А. Головка – было создано Международное аллелопатическое общество, объединившее специалистов из почти 50 стран мира, а результаты исследований по аллелопатии, которые наиболее интенсивно развивались в Украине в 1970–1980 гг. и были связаны с именем А. М. Гродзинского, сейчас в широких масштабах проводятся в различных странах, особенно в тех, которые имеют экспортоориентированное сельское хозяйство и лесоводство.